B. N. C.
FIRENZE
1079
4

1079.4

XXIV.
VAR: de
Vin. Rit.
V:A:H:L:C:
1700.
16.

XXIV

VAR. de Lin. Lat.

V. H. L. C.

A I

AD VIRUM NOBILEM, DE CULTU CONFUCII PHILOSOPHI, ET PROGENITORUM APUD SINAS.

BIBLIOTH. FLORENTINAE

✠

ANTVERPIÆ,
Apud Henricum Thieullier, in platea vulgò de Wolſtrate.
M. DCC.

BIBLIOTECA NAZIONALE FIRENZE 1872
1079. 4

AD NOBILEM VIRUM.

De cultu Confucii Philoſophi, & progenitorum apud Sinas.

QUANTA ſit gravitas cauſæ, quæ nunc Romæ examinatur circà cultum Confucii, & Progenitorum apud Sinas; quæ ſit in ea tuenda Jeſuitarum intentio; quâ conditione pugnent ex utraque parte contendentes; an ſit Confucius Idolum in China; an ſint Progenitores Idola; (enimverò id neceſſe eſt, ut illorum cultus dici poſſit idololatricus) quæris à me, Vir Nobiliſſime? paucis reſpondeo, quæ nuper legebam in Apologia edenda brevi in lucem, ut ajunt, pro vindicando de Sinenſium ritibus Alexandri VII. Decreto, quod à 50. ferè annis fuit inſtar regulæ, quam Miſſionarii Sinenſes è Societate JESU reverenter ſecuti ſunt, & tutò ſequi ſe poſſe firmiſſimè tenuerunt.

I. Igitur in eo conſiſtit hujuſce cauſæ pondus & gravitas, quod agatur nihil minus quàm de interitu, vel propagatione fidei Chriſtianæ in vaſto Sinarum Imperio. Conveniunt enim ex utraque parte qui pro Sinenſium ritibus, vel contrà

 il-

illos diſputant, eſſe in maximo periculo rem in China Chriſtianam, ſi reſciſſo Alexandri VII. Decreto, ceremoniæ, quas permiſerat, Regni legibus conſtitutæ prohibentur : certo aliunde conſtat, opportunum jam eſſe tempus prædicandi Sinis Evangelii, poſt Imperatoris Edictum, ſi Decreto illo ſtante, nihil novi circa ritus jam permiſſos conſtituitur. Norunt quidem, & tanquam fide certum docent Societatis Miſſionarii, *non eſſe facienda mala, ut eveniant bona*; ideoque ne veniali quidem peccato emendam eſſe ſalutem omnium hominum, multò minus ſuperſtitioſis aut idololatricis ritibus. Unde juxta Reverendiſſ. ipſum D. Maigrot ritus controverſos ii non permittunt, niſi quia *magis conſonum veritati* putant, *illos eſſe politicos & civiles*. Sed conſtare quoque debet, eſſe graviſſimè peccaturos contra charitatem Dei & proximi, contra præceptum prædicandi Gentibus Evangelii, quicumque per prohibitionem rituum, qui poſſent innocenter tolerari, clauderent januam ſalutis & fidei innumeris planè hominibus. Graviſſima eſt igitur cauſa quæ tractatur; nam ſi periculum aliquod hinc apparet permittendi ritus ſuperſtitioſos, eſt quoque aliunde periculum ingens graviſſimè contra Legem divinam peccandi, prohibendo ritus innocentes.

2. In tam gravi cauſa declarant Jeſuitæ Europæi ſe nihil aliud intendere, quàm ut detegatur veritas. Si enim poſt accura-

tam

tam cauſæ inquiſitionem decreto aliquo novo definire placeat Summo Pontifici, ritus Alexandri VII. Decreto permiſſos, deinceps eſſe prohibendos, ut ſuperſtitione vel Idololatriâ imbutos, palàm teſtantur Jeſuitæ Europæi, quod ſpondêre quoque poſſunt pro Jeſuitis Sinenſibus, ſe abſque ulla tergiverſatione, imò ſponte & alacriter novo huic Decreto parituros, quidquid inde toti Sinarum Chriſtinitati poſſit contingere. Unde quæ proferunt aut hactenus produxêre ad probandum ritus illos eſſe politicos, idcircò ſolùm proferunt, ut examinatis ab Apoſtolica Sede utriuſque partis rationibus, ſecuriùs ipſa definere poſſit quid licitum, quid illicitum, quid permittendum, quid prohibendum.

3. Etſi hanc eſſe Jeſuitarum mentem conteſtari omninò poſſum, non debeo diſſimulare quod Apoſtolicæ Sedi notum imprimis eſſe oportet, non eſſe parem in hac graviſſima cauſa Miſſionariorum Societatis, & eorum qui contrà ſentiunt, conditionem; nam qui contrà ritus Sinenſes diſputant, venerunt è China parati atque armati mandatis, tractatibus, epiſtolis, ſubſcriptionibus, teſtimoniis quæ faverent ſuæ parti; dum intereà omnium ignari Sinenſes Miſſionarii è Societate tranquillè vivunt in China, nihil ſolliciti de ſua cauſa, quam Romæ agitari, multò minis periclitari prorſus ignorant.

Quod ſi ſcirent, colligerent procul dubio

innumera teſtimonia, ſubſcriptiones, epiſtolas non ſolùm à doctis Chriſtianis, plurimiſque Miſſionariis, nec non à Vicariis Apoſtolicis, & Epiſcopis, ſed etiam à Paganis nobilibus, Mandarinis, & forſitan ab ipſo Imperatore, idoneis planè teſtibus ſuæ fidei & Religionis.

4. His teſtimoniis conſtaret, uti certò conſidunt Jeſuitæ, Confucium coli tantùm in China ut Imperii Magiſtrum ob doctrinam ab illo acceptam, ob vitam Progenitores mortuos; nihil omninò Numinis ex communi Sinarum perſuaſione in illis agnoſci; nihil juxtà Leges ſperari ab illis, nihil poſtulari; contrà Leges hos facere qui ſecùs faciunt: ritus ac ceremonias, quibus hi coluntur, eſſe ſolùm politicas ac civiles, nihil prohibere quin tales ſint, etſi coràm illorum tabella cerei accenduntur, incenduntur odores, offeruntur animalia &c. cum eoſdem ritus conſtet ſæpè adhiberi ad colendos Mandarinos, dum in Provincias adveniunt, menſas nimirùm ante illorum fores apparari, incendi odores, cereos accendi, offerri animalia, capras, ſues &c. his donis pro more reverentiam adhiberi; hæc etiam & probata quidem prius præſentibus Mandarinis occidi &c.

5. Adderent è Societate Miſſionarii & alii plures, & interpoſito, ſi placeret, juramento affirmarent à ſe nunquam fuiſſe permiſſas Neophytis duas illas ſolemnitates,

quæ

quæ ſingulis annis fiunt in honorem Confucii; in ritibus erga Progenitores mortuos ſemper præcepiſſe ſuis Chriſtianis, ut juxtà Decretum Alexandri Papæ, ſuperſtitioſos omitterent; ac ſi forte ſuperſtitioſa coràm ipſis tunc agerent Infideles; in hoc caſu, factâ fidei profeſſione, palàm contrà Chriſtiani proteſtarentur; ut idem mandat Decretum.

6. Porrò adeò ſenſit Rmus. ipſe D. Maigrot juſtam habituros cauſam Jeſuitas poſtulandi humillimè ab Apoſtolica Sede, ſibi ut liceret pro plena graviſſimi negotii informatione accerſere è China unum aut alterum è ſuis Miſſionariis, ut ipſemet teſtetur *ſe paratum eſſe cum ſocio Romam petere*; (a) ſi modò jubeat Sancta Sedes hos non prius ex eadem China proficiſci, quàm Patres Societatis ad tuendam Romæ ſuam cauſam deſtinati è China diſceſſerint. Quin etiam addit *unum in tanti momenti negotio non ſufficere, ac proindè indigere ſe ſocio*: Indigeret ergo quoque Societas Sinenſis ad juſtam ſui defenſionem, & ad pleniorem rei tam gravis inſtructionem deputare Romam duos ex ſuis, cum neceſſariis atque authenticis inſtrumentis.

(a) Hiſt. cult. Sin. Pag. 400. 401.

7. Atqui toti Europæ notum eſt non ſolùm veniſſe ante duos annos è China D. Nicolaum Charmot, miſſum à Reverendiſſimo pro tuendis ſuis contrà Miſſionarios Jeſuitas partibus: ſed etiam ante ſex menſes adhuc Romam appuliſſe Rmū. D. à

 Leo-

Leoniſſa pro tuendo Rmi. Dom. Maigrot mandato, quod in China adhuc exiſtens jam commendaverat, ut patet ex duabus ejuſdem Rmi. Dom. à Leoniſſa litteris Sacræ Congregationi anno 1697. oblatis. Habet ergo Dominus Maigrot quod poſtulaverat, duos Romæ è China reduces pro ſe ſuiſque opinionibus ſtantes: nullum habent Jeſuitæ, nec habere potuerunt è China Miſſionarium pro ſua praxi ſententiaque agentem.

Dico nullum hos habere potuiſſe: nam ita negotium iſtud Romæ promotum eſt ab Adverſariis Jeſuitarum, ut viſum ferè ſemper fuerit inſtare judicium iſtius cauſæ, ac proindè ſemper deſperarint de habendo ad tam longum iter ſufficienti tempore.

Sanè Patrem Bouvet à Sinarum Imperatore miſſum ante duos annos ad Regem Chriſtianiſſimum, etſi aliquandiù comitatus eſt D. Nicolaus Charmot, tam cautè celavit quæ contrà Societatem Sinenſem meditabatur, & cùm eſſet adhuc in China, & cùm eum comitaretur in via, ut bonus ille Pater, litis graviſſimæ apud Summum Pontificem intentandæ prorsùs ignarus, è China exierit ſine tractatibus, epiſtolis, teſtimoniis, inſtrumentis authenticis; ſicque imparatus venerit in Europam, atque in Aſiam huic cauſæ propè inutilis redierit.

Conſtat ergo parem non eſſe utriuſque partis conditionem, cùm præter Rev. Pa

 tres,

tres Dominicanos, qui impreſſis etiam libris interveniunt, duos habeat Romæ Procuratores aut Advocatos è China Reverendiſſimus: ne unum quidem Jeſuitæ. (b) *Unus tamen*, inquit ille, *non ſufficit in negotio tanti momenti*. Hæc autem ſunt toti Europæ manifeſta.

(b) Ibidem.

8. Si ergo placeret Sanctæ Sedi hoc Jeſuitis concedere quod ne Adverſarius quidem illorum putavit eis negandum, nempè ut unum aut alterum ex ſuis Romam accerſerent è China benè inſtructos pro plena tanti negotii informatione, retardaret quidem aliquandiù judicium hæc conceſſio, ſed incommodi, ſi quod eſt, compenſaret abundè omnimoda hujus cauſæ inſtructio, ad ferendam non proviſionalem tantùm, ut vocant, ſed abſolutam de ritibus illis ſententiam, quam nullus Vicariorum Apoſtolicorum, exemplo D. Maigrot, reformare auderet ſub prætextu ſive malæ, ſive non ſufficientis informationis. Talis enim ſententia Sinenſes inter ſe Miſſionarios æternùm conciliaret ac dirigeret.

9. Quòd ſi propter cauſas nobis prorsùs incognitas aliter ſentiat Sancta Sedes, jubeatque Jeſuitas Europæos ſuorum in China non auditorum partes Romæ defendere, parebunt enimverò, & quia tota Europa conqueritur nihil ab ipſis prodire in publicum pro tuendis ſuis partibus, cùm è contrario illorum Adverſarii libros edant,

 man-

mandentque typis publicis etiam ea quæ Sacræ Congregationi in hac cauſa Romæ oblata ſunt, audio tandem Jeſuitas pro ſuis in China Miſſionariis inſtituere Apologiam multiplicem.

Hæc, quam legi, continet 1. Alexandri VII. Decretum, de ritibus Sinenſium permittendis. 2. Mandatum Rmi. Dom. Maigrot pro Decreto illo Papæ reformando. 3. Obſervationes in idem Mandatum à Dñi Nicolai Charmot notis atque diſpunctionibus vindicatas. 4. Accuratam expoſitionem facti ſeu rituum, juxtà mentem & teſtimonia Sinenſium non è Societate ſolùm, ſed ex aliis etiam ſacris Ordinibus Miſſionariorum, qui ſteterunt pro ceremoniis erga Confucium, & Progenitores politicis & civilibus.

Ex his jam abundè noſti, Vir Nobiliſſime, graviſſimam eſſe hanc cauſam, quod primum interrogaveras, in ea tuenda nihil intendere aliud Jeſuitas, quàm ut detegatur quid verum, quid falſum, quid ſequendum, quid fugiendum; non minus paratos ad obediendum Innocentii XII. Decreto, ſi ceremonias illas repudiet, quàm fuêre hactenus religioſi ad obſervandum Alexandri VII. Decretum, quo utrâque parte auditâ, ſtatuerat illas eſſe permittendas. Hoc ſecundum. Quod autem tertio loco proponebas, planè quoque intellexiſti, non pugnare pari conditione pro ritibus illis Jeſuitas Sinenſes, ac contrà eoſdem ritus illorum Adverſarios.

Etſi

Etſi enim Europæi Jeſuitæ habere ſe putant, unde ſuos in China Miſſionarios tueantur, inter illos tamen certò conſtat fore adhuc longè meliorem ſuæ cauſæ conditionem, ſi quemadmodum è China duo venerunt pro Rmo. Domino Maigrot benè parati ad pugnandum contrà ritus Sinenſium, ſic etiam veniſſent duo è Societate, moniti priùs, paratique ad tuendum Alexandri VII. Decretum. Litteris enim litteras, teſtimoniis opponerent teſtimonia, & ſubſcriptiones ſubſcriptionibus, & quidem longè plures, atque magis authenticas.

Quod ſpectat ad 4. nempè an ſit Confucius Idolum in China, an ſint Progenitores Idola? Eſt hæc in Apologia præliminaris quæſtio, quam refero iiſdem verbis quibus ibi proponitur & ſolvitur.

AN COLANT IN CHINA Litterati Confucium Philoſophum ut Deum, & Progenitores ut Numina?

QUI prohibent ritus Sinenſes, ideò prohibent, quia putant idololatricos eſſe: ac proindè ſupponere debent Confucium eſſe Idolum, & haberi Numen in China: Progenitores mortuos eſſe Idola, & haberi à Sinenſibus Numina, ſi enim

neque

neque Confucius, nec Progenitores mortui ſunt Idola, ritus quibus hi coluntur, non ſunt idololatrici.

Et verò fuerunt toti in hoc per Europam divulgando, toti in eo Romæ probando tum ratione tum autoritate, Jeſuitarum Adverſarii.

Ratione quidem, quia, inquiunt, vera illis Templa eriguntur, offeruntur vera Sacrificia, & in altaribus propriè dictis.

Si ita eſt, ut ipſi narrant, dubitari omninò non poteſt, quin Sinæ agnoſcant aliquid Numinis in Confucio, Numinis aliquid in Majoribus. Probat iſtud magnificè Autor Apologiæ Dominicanorum Sinenſium; *Fruſtrà*, inquit, *nobis objiciunt qui pro Jeſuitis conſcripſere Apologias*, (c) *non agnoſci Confucium in China ut Deum.... Nunquid enim eo ipſo Deus agnoſcitur, quòd ei ſacrificatur?....* Rursùm id autoritate Auguſtini probat. *Quis ſacrificandum cenſuit, niſi quem Deum aut ſcivit, aut putavit, aut finxit?*

(c) Apolog. Dñicanorum. Pag. 38.

Libro 1. de civit. Dei cap. 4.

Si ergo ſacrificium ex natura ſua ſit oblatio facta ei qui putatur, vel fingitur eſſe Deus, ad hunc venerandum vel ut vitæ necisque Dominum, vel ut primum principium in aliquo ſaltem genere, ſi que aliundè veris coluntur Confucius Majoreſque in China ſacrificiis, neceſſe eſt hos haberi in China Deos, atque ritus quibus honorantur, eſſe verè idololatricos.

Quod probaſſe ratione ſe putant, probant

&

& auctoritate levi illa quidem in ſe, ſed apud Dominum Charmot non levis ponderis. Sic enim in Memoriali, quod eſt dictum Veritas facti, apud Eminentiſſimos Cardinales concludebat. *Quid poteſt*, inquit, *expreſſius deſiderari, ut conſtet Confucium tanquam aliquod numen à Sinis coli?* Ita Dominus Charmot in hiſtoria cultûs Sinenſis, paginâ 488.

Hinc factum eſt, ut ubique clamitarent contrà idololatriam Chriſtianorum Sinarum, & terrerent totam Europam ſuis clamoribus. Hinc ad ſummum Pontificem ſcribens Reverendiſſ. *dubitari*, inquit, *meritò poteſt, an qui ſunt in China Chriſtiani, iidem ferè omnes non ſint & Idololatræ?* (d)

(d) Pag. 403. Hiſt. cult. Sin.

Sed mox conſtabit affirmare hoc immeritò Reverendiſſimum; malè diſcurrere Apologiſtam; ſtare contrà illos & contrà ſeipſum Dominum Charmot; & non niſi chimericam eſſe Chriſtianorum Sinarum Idololatriam.

Miſſionarii è Societate qui permittunt ritus Sinenſes, illos ideò permittunt, quod prudenter judicare ſe putent, eſſe tantùm politicos & civiles; atque negant quidem & pernegant eſſe idololatricos.

Ratio palmaris eſt, quòd certò conſtet in China Numen non haberi Confucium; multò minus Progenitores mortuos, unde quoque conſtabit eos non coli nec veris Sacrificiis, nec in veris Templis, nec in Altaribus propriè dictis.

Quod

Quòd autem conſtet Idolum non eſſe apud Sinas Confucium, enimverò id demonſtratum eſt tum in obſervationibus contrà Reverendiſſimi Mandatum Sacræ Congregationi exhibitis, tum in Libello ſupplici Suæ Sanctitati oblato, & ſic demonſtratum, ut ipſe Dominus Charmot jam annuat, & canat in eo palinodiam.

Quia tamen ſummi eſt momenti in hac graviſſima cauſa, ut ſit manifeſtum in tota Europa, & præſertim Romæ Confucium non coli in Sinis ut Deum, multò minus Progenitores mortuos: paucis hic repero quod pluribus ibi fuit demonſtratum.

(e) In Reſp. ad quæſitum 20. fol. 198.

1. *In Regno Sinæ*, (e) inquit P. Joannes de Paz, ex ordine S. Dominici, *non attribuitur Confucio divinitas aut poteſtas aliqua ſuperior, communi hominum ibi inhabitantium exiſtimatione. Hoc mihi conſtat ex variis relationibus Religioſorum noſtri Ordinis in Regno Sinæ aſſiſtentium. Inprimis referunt, quòd Chriſtianos facientes proteſtationem coram Gentilibus, quòd non credunt in Confucio divinitatem aut poteſtatem aliquam, ſed illum præcisè venerantur ut Magiſtrum, audiunt Gentiles ſine indignatione. Si in Regno Sinæ communiter exiſtimaretur Confucium habere divinitatem aut poteſtatem humanâ ſuperiorem ad eis auxiliandum, abſque dubio Gentilium perturbatio oriretur ex eo, quòd in publico hujuſmodi poteſtas vel divinitas denegaretur Confucio, ſicut contigit Epheſi: cùm enim audiſſent Gentiles Divi Pauli doctrinam negantis eſſe veros Deos,*

Actor. 19.

quos

quos venerabantur, tota civitas irâ ac indignatione ſerbuit. Repleti ſunt irâ, & exclamaverunt dicentes. Magna Diana Epheſiorum.

Hæc ratio, inquit adhuc, *efficacior redditur, ſi attendatur quòd Sinæ Chriſtiani regulariter non audent negare Confucio reverentiam, quæ ei tanquàm Magiſtro exhibetur; timent murmurationem & indignationem Gentilium, & ne forſan ob hanc cauſam eis gradus denegetur; & non timent ei denegare divinitatem, omnemque poteſtatem ad auxiliandum eis.*

Hæc enim ratio urgenter probat, quòd in Regno Sinarum, vel lege Regni, vel generali acceptione exhibetur Confucio reverentia tanquàm Magiſtro quam omittere nequeunt abſque gravi nota animi ingrati ac inobedientis legibus Regni: & ſimiliter oſtendit quòd nec communi acceptione, nec lege regni datur Confucio cultus religioſus; neque divinitas, neque poteſtas aliqua ei tribuitur.

Deindè referunt noſtri Religioſi in prædicto Sinæ Regno habitantes, quòd cùm quidam Chriſtianus coràm pluribus Infidelibus proteſtationem feciſſet, ſe reverentiam exhibere Confucio præcisè ut Magiſtro, nullam agnoſcere in eo divinitatem aut poteſtatem; Infideles proteſtatione Chriſtiani ad riſum excitati dixerunt: Forſan aliquis noſtrûm Deum exiſtimat Confucium, aut in eo poteſtatem hominibus auxiliandi fatetur? homo fuit ſimilis nobis, & illum ut Magiſtrum veneramur ob excellentem doctrinam nobis ab eo relictam. ....

Hinc colligitur, *quòd Confucius non eſt* com-

communiter ut Deus in regno Sinæ acceptatus, neque ei poteſtas aliqua attribuitur; ſiquidem illi ad quos pertinet eum venerari, in eo non agnoſcunt divinitatem, aut aliquam poteſtatem. Ita P. Joannes de Paz in reſponſis ſuis Manilæ editis annò 1680. & a Doctore D. Franciſco Pizarro de Orellana, Archidiacono atque Vicario Generali Archiepiſcopatûs Manilenſis examinatis, & ſummè laudatis, qui teſtatur ſe de mandato Archiepiſcopi Manilenſis Philippi Pardo Dominicani hoc opuſculum legiſſe.

Imò ſub finem additur impreſſum fuiſſe hoc opus cum licentia ejuſdem Archiepiſcopi, atque Rev. P. Fr. Baltazaris de Sancta Cruz, Commiſſarii S. Officii, & Provincialis.

Hi omnes procul dubio ſentiebant idem de Confucio atque reſponſorum Autor. Neque abs re erit hîc advertere Archiepiſcopum illum ſatis aliundè contrarium fuiſſe Jeſuitis, ideoque in hoc opuſculo approbando non id intendiſſe, ut illis faveret.

Porrò quantæ fuerit autoritatis apud ſuos idem Pater Joannes de Paz, dum viveret, & apud omnes alios manifeſtè conſtat ex prælıminari, ſeu, ut vocant, dedicatoria Epiſtolâ ad Rev. P. Antonium de Monroy totius Ordinis Prædicatorum Magiſtrum Generalem. Sic enim ibi de illo habetur. (f) *Ipſum Eccleſiarum Capitula, Religiones, Communitates, tribunalia; infimæ, mediæ, ſupremæque claſſis homines in* am-

(f) In Epiſt. dedicat. pag. 12.

ambiguitatibus ſuis maximè ad mores pertinentibus ducem eligunt, Doctorem conſulunt, oraculum venerantur .... Venerabiles ipſi Epiſcopi, Sedis Apoſtolicæ delegati, Provicariique generales ..... conſilium ejus exquirunt. (g) In tractatu ſacræ Congregationi oblato.

Dubitari itaque non poteſt, quin teſtimonium illud multas ob cauſas ſit pluribus æquivalens.

2. Idem affirmant (g) Gregorius Lopez ipſe Sina, ipſe Dominicanus; ipſe Pekinenſis Antiſtes, & antiquus Miſſionarius. (h) Idem Dominicus à Sancto Petro. (i) Idem alii magno numero Dominicani. (h) In tractatu ſacræ quoque Congregationi oblato. (i) Ibidem.

3. Id teſtatur Emmanuel Diaz Jeſuitarum Vice-Provincialis reſponſum ſibi fuiſſe ab eo, qui præerat oblationibus, dum interrogaretur, an Numen crederent ipſi Confucium eſſe, aut partem Numinis? *Putaſne*, inquit, *nos Sinas tam ſtolidos eſſe, qui plus quàm hominem eum credimus, quem ſcimus natum vixiſſe, & obiiſſe?* (k) Addens ſe ex gratitudine obſervare ritus illos erga Confucium, cui tam multa deberent ob doctrinam ab illo acceptam. (k) Bartoli in ſua China, pag. 75.

4. Id aſſerit Matthæus Riccius Miſſionis Sinicæ Fundator. *Nullam* (l) inquit, *Sinæ in ſuis Majoribus partem Numinis agnoſcunt; neque ab eis quidquam, aut petunt, aut ſperant.* De Confucio poſteà. *Nullas porrò ei preces recitant, nec ab eo quidquam petunt, aut ſperant, ad eum modum quo de vita functis jam eſt explicatum.* (l) In ſuis Commentariis à Trigautio editis, anno 1615. p. 107. 108. lib. 10. cap. 10.

5. Idem affirmant plures quàm 80. Miſ-

Miſſionarii è Societate, quorum alii 20. alii 30. 40. alii, & alii ferè 50. annos vixerunt in China. Idem affirmabunt trecenta & amplius Chriſtianorum millia, qui ſolitas Confucio reverentias adhibent pro more patriæ, ad accipiendos gradus: quod præſtare nefas ducerent, ſi Idolum eſſet Confucius.

6. Conſtat ex libris claſſicis Confucium neque inter Spiritus, quos Litteratorum ſecta agnoſcit, neque inter Bonziorum Idola à Sinenſibus referri.

Patet 1. ex libro, quod dicitur Examen Rituum; cum agit de portis cancellatis, quæ in quibuſdam Confucii aulis indebitè ponebantur, ſic habet: *Adhibere autem in Confucii aula opus cancellatum, eſt tractare Confucium ac ſi eſſet Spiritus, illumque cum cæli & terræ Spiritibus comparare: hoc verè ab Imperatoribus præſcripta forma: valdè procul diſtat.*

Patet 2. ex Imperatoris Decreto, quod anno Domini 1438. promulgatum eſt his verbis. *Imperator probibet munera offerri Confucio in Fanis Idolorum, quæ Foé, & Lao Tan vocantur.* Confucius ergo, atque potiori jure alii Sinarum Sapientes, Progenitoréſque mortui, nec inter Spiritus coluntur à Sinis, nec inter Idola. Unde ſic loquitur Gobianus antiquus Miſſionarius. *Si quis in Sinis nomine Numinis, aut Idoli Confucium, vel tantum interrogando appellet, non ſolum irrideri, ſed cum ſtomacho*

explodi ſolet apud Litteratos, de quibus agimus, prout quotidiana experientia nos docet: quidquid apud ignarum & rude vulgus quandoque eveniat. cap. 4.

7. Reverendiſſimus D. Maigrot, qui vult Confucium eſſe Litteratorum Idolum, manifeſtè ſibi contradicit; cum velit Litteratos omnes eſſe *Atheos*: (m) Athei autem Idola non habent: in hoc diſtinguuntur ab Idololatris. (m) Hiſt. cult. Sin. pag. 354.

His omnibus certò conſtat Confucium non haberi à Sinis Numen, non haberi Progenitores Numina. Id verò ſic conſtat, ut convictus tandem ſuper hoc tam gravis momenti capite Dominus Charmot, in ſuis Libelli diſpunctionibus non modò id fateatur, ſed non parum excandeſcat, quòd Autor Libelli ſupplicis ad Papam affinxerit tàm ipſi, quàm Domino Maigrot hunc ridiculum errorem; quaſi nimirùm crederent & ſpargerent coli Confucium in China ut Numen, Progenitoreſque ut Numina. Audiamus Dominum Charmot in Hiſt. cult. Sinenſ. pag. 296. *Res falſas & abſurdas*, inquit, *mihi ac Rmo. Domino Maigrot affingunt Patres Societatis, ut nobis inſultent, & tanquam proprio conſcientiæ judicio condemnatos traducant. Nunquam diximus Confucium à Sinis Litteratis ut Deum, Majoreſque ut Numina coli.*

(n) Qui legerit textum anteà citatum, clarè intelliget, dixiſſe Dominum Charmot in terminis, Confucium coli in China ut (n) Ibidē pag. 403.

Nu-

Numen ; & toties id de Confucio atque Majoribus affirmaſſe, quoties veris eos coli affirmavit ſacrificiis! ac proindè nihil ei falſum affinxiſſe Autorem Libelli.

Sed eſto ; ſibi ipſe contradixerit Dñs Charmot : iſtud eſt illorum fatum, qui falſa tuentur, niſi ſibi ipſi continuò attendant.

Nunc temporis hoc pluſquàm ſatis eſt : falſum eſt, abſurdum eſt ex Dño Charmot affirmare Confucium à Sinis Litteratis ūt Deum, Majoreſque ut Numina coli. In hoc jam convenit cum Jeſuitis Sinenſibus, in quo etſi non conveniret, id aliàs eſt abundè demonſtratum.

Sed quid inde concludunt Jeſuitæ? Quod eſt in tam gravi cauſâ deciſivum, nempè Confucium & Progenitores non coli in China, nec veris Sacrificiis, nec in veris Templis, nec in altaribus propriè dictis. (o) *Quis enim ſacrificandum cenſuit*, ut cum Auguſtino Apologiſta Dominicanus ajebat, *niſi ei quem Deum ſcivit*, *aut putavit*, *aut finxit?* Atqui Sinæ, etiam fatente Domino Charmot, neque ſciunt, neque putant, neque fingunt Confucium eſſe Deum, Majores eſſe Numina ; ergo iis non ſacrificant : ergo ritus, quos adhibent pro more patriæ ad eos colendos, neque poſſunt, neque debent dici ſacrificia utique propriè dicta : ergo nec eorum aulæ templa, neque menſæ altaria : ergo prædicti ritus non ſunt idololatrici : ergo falſa ſunt, abſurda ſunt, quæ per totam Euro-

(o) Apol. Dominic. pag. 38.

Europam ſparguntur ; quæ ſcribuntur ad Apoſtolicam Sedem de idololatria Chriſtianorum Sinenſium : ergo malè Rev. ſub falſo Idololatriæ prætextu, Alexandri VII. Decretum de ritibus Sinenſium reformavit.

Sed inſtat Dominus Charmot. Ritus, quibus Chriſtiani (p) colunt B. Virginem, Angelos, aut Sanctos, etſi illos non venerentur ut Deos, non deſinunt eſſe Religioſi : ergo licet Confucius, & Majores non ſint apud Sinas Idola, inde concludi non debet ritus, & ceremonias ad eos colendos adhiberi in China ſolitas, non eſſe religioſas ; ſi verò religioſæ ſunt, erunt ſaltem ſuperſtitioſæ : ergo prohibendæ.

(p) Hiſt. cult. Sin. pag. 296. & alibi paſſim.

Reſpondeo 1. nos probaſſe efficaciter ritus illos non eſſe idololatricos, cùm jam conſtet non eſſe Idola Confucium & Progenitores ; ac proindè non potuiſſe ſine calumnia Sinas Chriſtianos per totam Europam traduci, ut Idololatras.

Reſpondeo 2. Ceremonias Sinenſes non eſſe religioſas, ideôque nec ſuperſtitioſas, ſaltem quoad ſubſtantiam ; nam ſi per accidens ritibus ex ſe politicis ſuperſtitioſa quædam immiſcentur, hæc omittunt Chriſtiani juxtà Alxandri VII. Decretum ; imò cùm opus eſt, palàm contrà proteſtantur ; unde nullius ſuperſtitionis ſunt rei.

Reſpondeo 3. B. Virginem, Angelos, & Sanctos piè coli à Chriſtianis ob gra

tiam

tiam ſanctificantem, aliaſque dotes ſuprà naturam illis à Deo conceſſas: unde cultus ille religioſus eſt. Sed cùm Sinæ nihil ſuprà naturam & hominem in Confucio agnoſcant, nec in Majoribus, illumque colant ſolùm ob doctrinam, hos ob vitam ab illis acceptam, cultus ille non eſt niſi politicus & civilis; non pertinet ergò ad Religionem, ideòque ſuperſtitioſus non eſt.

Reſpondeo 4. adeò non coli Confucium & Progenitores à Sinis ob propriè dictam ſanctitatem, quam non agnoſcunt, ut licet virtutes illorum morales poſſint eſſe cultus civilis objectum, ad has præcipuè in illis colendis non attendant: probos enim & improbos venerantur iiſdem ritibus, quos inſtituerunt Philoſophi, & Imperatores ad bonum publicum præſcripſerunt. Imò ſapientiam ſeu doctrinam colunt in Confucio magis, quam probitatem; ut infrà ſuo loco probabitur; neque negant inter ſuos Sapientes, quos nimirùm venerantur, aliquos fuiſſe valdè improbos.

Reſpondeo 5. In iſtiuſmodi oblationibus nihil juxtà leges, & libros claſſicos, vel à Confucio, vel à Majoribus neque peti, neque ſperari; unde patet nihil in illis ſuprà naturam Sinas agnoſcere.

Id demonſtrant textus qui ſequuntur ex libro *Liki* de oblationibus, quæ fiunt primo Spiritui, ſeu *Xamti*, vel reliquis Tutelaribus; ſic habet. *In oblationibus illis im-*

imploratur auxilium, referuntur gratiæ, deprecantur calamitates.

De oblationibus verò mortuorum ſic loquitur. *In oblationibus quæ fiunt pro Defunctis, nihil ab illis rogatur.*

Item. *Finis illarum oblationum eſt continuare amorem ergà parentes, & benefactores; procurantes hiſce oblationibus ſupplere defectus commiſſos in ſuſtentatione, & obedientia erga defunctos ſuos.* Nihil eſt in iſto fine niſi politicum & humanum.

Rursùm. Nihil ab illis petitur, *ſed nec eſt voluntas felicitatem aliquam petendi.* Sunt plurimi hujuſmodi textus. Illos autem eſſe genuinos, ne Adverſarii quidem negant: Id unum reponit Dominus Charmot (q) *de primâ rituum inſtitutione hos eſſe intelligendos:* ſed perſeveraſſe hactenus hunc uſum nihil nec à Confucio, nec à Majoribus poſtulandi, ſatis probant quæ narrat Riccius, quæ Martinius, quæ Brancatus, Intorcetta, Faber, imò quæ Rmus à Leoniſſa reſpondit de precibus nonnullis, quæ privatâ ſolùm, non publicâ auctoritate in aliquos libros irrepſerunt.

(q) Hiſt. Sinenſ. p.220.

Unde P. Matthæus Riccius ante centum annos jam ſic loquebatur. *Et quoniam in Majoribus nullam Numinis partem agnoſcunt, nec ab iis quidquam aut petunt, aut ſperant, id videtur ab omni ſacrilegi cultûs ſcelere alienum.* Item de Confucio. *Nullas porrò ei preces recitant, nec ab eo quidquam petunt, aut ſperant.*

Re-

Reſpondeo, 6. manifeſtè hinc patêre nihil ſuprà hominem, ſuprà naturam à Sinis agnoſci nec in Confucio, nec in Majoribus, juxtà communem Litteratorum perſuaſionem ac fidem. Nam quod privati aliqui ex errore, vel ex malitia aliter ſentiant & agant, ſua illis ſuperſtitio imputetur: at nocere non poteſt aliis, neque inficere ritus alioqui innocentes, atque Imperii legibus conſtitutos; ſicut cultum ſacrarum apud nos Imaginum non inficit error, & ſuperſtitio Chriſtianorum rudium, qui aliter ſanè eas venerantur, quàm præſcribat Concilium Tridentinum: & utinam pauciores eſſent hujuſmodi rudes Chriſtiani.

Reſpondeo 7. nihil obſtare, quod dicantur reperiri in quibuſdam Ritualibus Orationes, quas Sinæ recitent ad defunctos. Certum eſt enim, vel Ritualia illa reſpectu Litteratorum eſſe, quaſi apud nos Hæreticorum libros, qui nullam fidem faciunt; vel, (r) ut Reverendiſſimus à Leoniſſa fatetur, inſertas illis fuiſſe iſtas preces à privatis, abſque auctoritate publica. Unde privatus eſt aliquorum error & ſuperſtitio non communis. Standum ergo libris claſſicis, & quidem genuinis, qui manibus omnium teruntur, ubi iſta ſunt prohibita.

(r) In ſuis reſponſis.

Dixi genuinis, hoc eſt emendatis, & juridicè recognitis. Nam *affirmant Docti inter Sinas Interpretes irrepſiſſe quædam etiam*

in

in libros claſſicos aliquorum malitiâ, quæ aliena ſunt & apocrypha, (ſ) *Propterea,* inquit *P. Philippuccius, litteraria Sinenſium reſpublica multos habet & graves Cenſores, qui libros claſſicos, & cæteros eruditè & acutè examinant, & genuina loca à ſuppoſititiis diſcernunt: ideoq; in citandis Sinicis textibus magnâ uti cautelâ neceſſe eſt, ne graviter erremus. De hac materia,* ſic pergit, *copioſus tractatus jam confectus eſt, & ſuo loco divulgabitur.* Tria addo: 1. ab adverſariis vocari preces, quæ ſunt vel orationes ſolùm panegyricæ, vel vota filiorum, aut diſcipulorum, qui optare ſe ſignificant ut, ſi fieri poſſet, Magiſtri adeſſent, vel Parentes. 2. Perſuaſum eſſe Sinis, Imperii, & familiarum felicitatem pendêre ab obedientia, quam Imperatori præſtant ſubditi, Parentibus filii, diſcipuli Magiſtris, uxores Maritis, &c. Obedientiam autem illam erga vivos conſervant in Imperio, & in familiis ſtudium illud, & conſuetudo mortuis obſequendi adhuc, quaſi eſſent ſuperſtites. Unde felicitas illa, quæ dicitur illis ſponderi poſt juſta Parentibus ſuis perſoluta, illis promittitur tanquàm ſuæ obedientiæ effectus, non autem ex merito defunctorum. 3. Denique ſuperſtitionis erit nihil, ſi ob exhibitum ſuis Parentibus grati animi obſequium, uti & ob eléemoſynam egenti porrectam, ſperent à *Xamti*, ſeu à Deo Optimo, Maximo, cui iſta placere non dubitant, præmium aliquod temporale.

(ſ) In ſuo præludio cap. 2. art. 2. pag. 14.

Reſpondeo 8. Rmum. Dominum Maigrot, ſi fingat Litteratos à Confucio, vel à Majoribus ſperare aliquid, vel petere, ſibi ipſi contradicere; cum repetat continuò Litteratos omnes eſſe Atheos, tam antiquos, quàm modernos. Qui enim negant Deum exiſtere, animas non credunt immortales, ideoque nec petere ab illis quidquam poſſunt, nec ſperare, niſi inſaniant: ac proindè nec ut ſanctos, nec ut Deos Sinæ colunt Confucium, aut Majores in hac Reverendiſſimi ſententiâ.

Reſpondeo 9. P. Joannem de Paz Dominicanum, ut patet ex antedictis, non ſolùm affirmare tanquàm certum, quod in China nulla Confucio tribuatur divinitas, ſed etiam quòd non credatur poteſtatem
(t) folio. 199. habere humanâ ſuperiorem. (t) *Hæc ratio*, inquit, *oſtendit quòd nec communi acceptione, ne legi regni detur Confucio cultus religioſus, neque divinitas, neque poteſtas aliqua ei attribuatur. Forſan aliquis noſtrûm Deum exiſtimat Confucium, aut in eo poteſtatem hominibus auxiliandi fatetur?* Sic in riſum effuſi Sinæ proteſtanti Chriſtiano reſponderunt.

Reſpondeo 10. Patrem Semedo antiquum Miſſionarium ſic loqui de ceremoniis ſolemnioribus, quibus Sinæ ſuos colunt
(v) Part. I. c. 19. pag. 121. Progenitores. (v) *Iſta*, inquit, *oblationes ſeu ceremoniæ non ſunt propriè dicta Sacrificia, quæ offerunt Sinæ ſuis Majoribus, illos enim nec ut Deos habent, nec ut Sanctos. Sunt itaque ſolùm demonſtrationes gratitudinis & reveren-*

tia,

tiæ, quas debere ſe putant iis, à quibus vitam accepére: Nota illas voces. *Illos nec ut Deos habent, nec ut Sanctos.* Excludunt enim Idololatriam, atque ſuperſtitionem.

Reſpondeo II. Reverendiſſimum à Leoniſſa, quem pro ſe Romæ pugnantem jactant Jeſuitarum Adverſarii, ſic tamen eſſe locutum de communi Sinarum fide circà Confucium Philoſophum, in ſuis ad Eminentiſſimum Cardinalem Caſanate reſponſis, ut quæ in hac quæſtione præliminari probantur, ſuo calculo validiſſimè confirmet.

Poſtquàm enim hîc affirmavit aliam eſſe Litteratorum ſectam in China, aliam Idololatrarum, duo addit. 1. Atheos (vult autem Dominus Maigrot Litteratos omnes eſſe Atheos) non agnoſcere veram Sanctitatem, hominemque, dum moritur, totum juxtà illos prorſus interire; ac proindè etſi in Confucio agnoſcant, dum viveret, quaſi exemplar virtutum omnium (utique moralium) nihil tale de illo mortuo jam credere.

« Non riconoſcono Santità per che ſeguono la dottrina Ateiſtica, è penſano che morendo l'huomo tutto finiſce. Riconoſcono queſti in Confucio un aggregato di tutte le virtù per il tempo che viſſe è non più. »

Hîc nota Litteratos, de quibus ſolùm in præſenti causâ agitur, non modò nihil Numinis in Confucio colere juxtà Re-

 veren-

verendiſſimum à Leoniſſa, ſed ne veram quidem Sanctitatem, quam nimirùm ex eodem Reverendiſſimo non agnoſcunt. Imò qui ſunt inter Litteratos Athei, ſi Reverendiſſimo credimus, colunt ſolùm eas virtutes, quas olim habebat, dum viveret; rati nihil nunc temporis ſupereſſe de Confucio. Quàm ſint iſta contraria iis, quæ Dominus Maigrot, & Dñs Charmot continuò & ad nauſeam repetunt de fide Litteratorum circà Confucium Philoſophum, nemo eſt qui non videat, ſi eorum ſcripta legerit, nemo qui videndo non indignetur.

Hoc ſecundo loco dicit Rmus. à Leoniſſa, *privatos aliquos inter Idololatras, Confucium quaſi Idolum colere*, non palàm quidem, nec ubique, ſed clàm ſolùm, & alicubi, ſine autoritate publica, & contrà communem imperii fidem: & ne hoc quidem affirmat tanquàm certum, ſed ſolùm dicit hoc ſibi videri *Mi pare che i Gentili*
„ *veramente Idolatri riguardano Confucio com*
„ *un di loro Dei; benche en publico e con autorità*
„ *publica* non ſia frà quelli numerato, mà
„ ſolo con privata autorità da queſto o da
„ quello in queſto ò en quel luogo con
„ autorità privata ...... é contra il commu-
„ ne del imperio per averlo impedito la ſetta
„ Litteraria.

Conſtat igitur illo Reverendiſſimi teſtimonio, quod unum in hac quæſtione præliminari volumus, nempè juxtà communem Imperii fidem, maximéque Litteratorum, nec

nec ut Deum, nec ut Sanctum utique verâ Sanctitate coli Confucium in China, multò minus Progenitores mortuos, tot gradibus ipſi confucio inferiores.

Nam quòd privati aliqui ex errore vel malitia aliter ſentiant, vel agant, hoc nihil omninò juvat Jeſuitarum Adverſarios, ut jam ante probatum eſt, & clariùs infrà videbitur.

Reſpondeo 12. Enumerari ſingulos ritus erga Confucium & Progenitores in tractatu ſpeciali, explicarique accuratiſſimè ab antiquis, ac Sinicè doctiſſimis Miſſionariis: unde conſtat adhuc magis hujuſmodi ritus non modò non eſſe idololatricos, ſed ne ſuperſtitioſos quidem, ſaltem quoad ſubſtantiam; quod unum Roma Poſtulat, ut permitti poſſint, qui ſunt innocentes, ſuperſtitioſis omnibus ſublatis, juxtâ Alexandri VII. Decretum.

Hæc eſt, Vir Nobiliſſime, quæſtio præliminaris Jeſuitarum Apologiæ, de qua priús: tractatum verò, cujus ibi fit mentio, ubi primùm habuero, ad te illicò tranſmittam. Advertes in ea legendo, ritus ac ceremonias pleraſque omnes, quibus Sinæ Confucium, ac Progenitores colunt, adhiberi quoque ab illis ad colendos homines viventes; vocem *Xim*, quâ Europæi utimur ad exprimendam veram ſanctitatem, quam

ex Reverendiſſimo à Leoniſſa Sinæ non agnoſcunt, habere in China magnam in ſignificando latitudinem; ſumi imprimis erga Confucium pro ſignificanda ejus ſapientiæ ſeu doctrinæ præſtantia, non dici tabellas *Sedes animæ*, niſi impropriè, ac metaphoricè; quatenùs nomen Confucii ſive Parentis mortui in his tabellis diſcriptum ibi pro Confucio ſeu Parente mortuo ſupponit, eorumque memoriam, quaſi eſſent præſentes, excitat; neque jejuniis, neque abſtinentiæ à conjugibus finem religioſum ſemper præſcribi; imò ſæpe valdè humanum, naturalem, aut politicum, in luctû, putà, publico. Jejunatum olim à multis in China antequam venirent ad Imperatorem pro tributis perſolvendis; occiſa à Lanionibus, non à Sacrificulis animalia, pridiè ſolemnitatum erga Confucium, aut Progenitores, non magis eſſe victimas, quàm quæ ab iiſdem Lanionibus ad fores Mandarinorum honoris ergò occiduntur, & pro more Regionis illis offeruntur, dum in Provincias adveniunt; oblatum ſemel ſericum iddò comburi, quòd hinc lege præſcriptum ſit coli regiis honoribus Confucium, inde verò conſtet veſtes regias inſervire nemini unquam poſſe, quàm Regi.

Explicatos in eodem tractatu videbis ſingillatim alios ritus, ad quos dum in mortuorum ceremoniis ſuperſtitioſum aliquid accedit, prohibetur illud Chriſtianis, qui

etiam

etiam contrà proteſtantur, cum opus eſt, juxtà Alexandri VII. Decretum. Et verò non ignoras, Vir Nobiliſſime, ritus externos pleroſque eſſe de ſe indifferentes ad hoc ut religioſi fiant, vel politici; determinandoſque ut plurimum ab objecto, vel intentione, in illis maximè Regionibus, ubi nondum introducta Lex divina hos non alligavit ad religioſum cultum. Quin etiam apud nos eadem reverentia exterior exhibita Deo, vel Regi fit religioſus cultus, vel civilis. Idem ritus, qualis eſt, thus adolere, exhibetur Chriſto, & Viro nobili ſive probo, ſive improbo; exhibetur, & Cenotaphiis, etiam in templis noſtris.

Quare mirum videri non debet, ſi contingant apud Sinas hujuſmodi multa, quæ etſi apud nos ſunt religioſa, merè ibi ſint politica. Hoc unum eſt ſummi in hoc negotio ponderis & momenti, quod in China Confucius ſolum ut Imperii Magiſter ob doctrinam, Progenitores ob vitam ab illis acceptam, præſcriptis dudum ritibus ita colantur, ut nihil Numinis Sinæ in illis agnoſcant, nullus ſupra naturam dotes, juxta communem Litteratorum perſuaſionem, ac fidem; parati eoſdem adhibere ritus, ſive probi fuerint Majores, ſive improbi.

Hæc cum attentè legerem vel in quæſtione præliminari, vel in prius citato tractatu, continuò occurrit quod in Libello ſupplici Apoſtolicæ Sedi oblato ſolidè probatum ac concluſum invenies; nullum quippe in ritibus

bus illis adhibendis jam apparêre reſpectu Chriſtianorum nec proximum, nec remotum periculum ſive Idololatriæ, ſive ſuperſtitionis, ne materialis quidem. Sic autem illud efficitur.

Conſtat I. Per ſe licitum eſſe cultu civili juxta conſuetos locorum ritus colere Parentes mortuos, & Imperii Magiſtrum.

II. Certo conſtat ritus illos, qui per ſe mihi liciti ſunt, non poſſe fieri mihi illicitos, & idololatricos, niſi vel ex mea, vel ex aliorum intentione perverſa, & idololatrica, qua vel ego, vel alii intendamus aliquid v.g. Numinis aut ſuprà naturam in Confucio colere, vel in Parentibus.

III. Certo conſtat Chriſtianos Sinas nihil agnoſcere Numinis, aut ſupra naturam nec in Confucio, nec in Majoribus ſuis: ergo ritus illi per ſe Chriſtianis liciti, jam non fiunt ex perverſa illorum intentione idololatrici.

IV. Certo conſtat ritus eoſdem per ſe licitos, non poſſe fieri reſpectu Chriſtianorum idololatricos ex occulta tantum & interna Sinarum Idololatria; hæc enim, eo ipſo quod interna ſolum eſt, nocere non poteſt, niſi ipſis Idololatris; nec mutare exterius ſtatum Confucii & Progenitorum, nec phyſicè nec moraliter.

V. Certo conſtat per externam etiam, at paucorum Idololatriam, ſive ſuperſtitionem, non poſſe aliquem palam conſtitui reſpectu omnium in ratione Idoli, nec proinde

indè vitiari & infici licitos per ſe mihi ritus erga Confucium v. g. & Progenitores.

Inventi ſunt qui colerent B. Virginem tanquàm Numen ; non potuit hæc illorum malitia, vel ignorantia vitiare cultum per ſe legitimum, quo Fideles beatam Virginem venerantur.

Eſt indubitatum reperiri aliquandò Catholicos rudes, qui aliter quàm præſcribat Concilium Tridentinum ſacras Imagines colunt : quis illorum ſuperſtitione putet verum infici cultum Imaginum ? Pari modò etſi inter Sinas invenirentur nonnulli qui in Confucio, vel in Majoribus ex ignorantia, vel ex malitia divinum aliquid colerent, quamdiu conſtabit, ut certo conſtat ex præliminari quæſtione, nullam in China tribui Confucio Numinis partem, juxtà communem Sinenſium fidem, maximéque Litteratorum ; tamdiù poterunt Sinæ Chriſtiani cultu civili & politico honorare Confucium, ut Imperii Magiſtrum, ſine ullo periculo vel remoto Idololatriæ, ne materialis quidem. Quod dicitur de Confucio, potiori jure dici debet de Majoribus, quorum nullus eſt juxta Sinas huic Philoſophò conferendus.

VI. Ut fierent ergo mihi illiciti ritus illi, deberet quaſi publica auctorate conſtare, Sinas aliquid Numinis communiter jam agnoſcere in Confucio, & in Majoribus ſuis, vel poteſtatem humana majorem. Quamdiu igitur id non conſtat, tamdiu

poſſum uti jure meo: tamdiu reſpectu mei ritus illi remanent civiles ac politici, ideoque per ſe liciti, ac proinde neque formaliter, neque materialiter idololatrici.

Jam vero manifeſtum eſt non conſtare, quod in vaſto illo Imperio juxta communem Sinarum fidem, ac perſuaſionem numen habeatur Confucius, multóque minus Progenitores mortui. Imò contrarium tam certo conſtat, ut Dominus Charmot graviſſimè conqueratur, ſe, ſuumque Reverendiſſimum falsò accuſatos eſſe, quaſi illud ipſum affirmaſſent, (x) *Nuſquam diximus*, inquit, *Confucium coli in China ut Deum, Majores coli ut Numina.*

(x) Hiſt. cult. Sin pag. 296.

Certo igitur conſtat quod juxta communem Sinarum fidem, neque Confucius, neque Majores mortui aliquid Numinis habere credantur: ergo non eſt ſolum probabile, ſed certum, ritus, quibus in China coluntur, neque formaliter, neque materialiter eſſe idololatricos: ergo Sinæ Chriſtiani poſſunt illos adhibere ſine ullo periculo vel proximo vel remoto Idololatriæ, ne materialis quidem. Addo neque ſuperſtitionis; cum non minus conſtet Sinas in colendis ſive ſuis Philoſophis, ſive ſuis Majoribus attendere ſolum ad doctrinam, quam ab illis, vel ad vitam, quam ab iſtis acceperunt, ſive fuerint probi, ſive improbi, ut dictum eſt. Multo minus illos colunt ob gratiam ſanctificantem, aliaſque dotes ſuprà naturam à Deo illis conceſſas.

Ergo conſtat ſententiam de ritibus Sinenſium politicis, ac permiſſis juxtà Alexandri VII. Decretum, Chriſtianos Sinas nulli exponere periculo ſive ſuperſtitionis ſive Idololatriæ, non modò formalis, ſed neque materialis.

Ergo conſtat ſententiam illam eſſe tutam formaliter ſimul, atque materialiter.

Pergit ulterius Autor Libelli ſupplicis; nam contendit eam dici adhuc poſſe non modò oppoſitá ſententiá tutiorem, ſed fortaſſis unicè tutam, ita ut contraria opinio Evangelii Miniſtros graviſſimis exponat tam formaliter, quàm materialiter peccandi periculis. Quod ut conſtet.

Supponit I. Prohiberi non poſſe in China ritus erga Confucium, & Progenitores, quin claudatur janua ſalutis & fidei innumeris planè hominibus. Hoc ſemper viſum eſt certum Evangelii Miniſtris, etiam iis qui prohibendos putabant, quia ſibi falsò perſuaſerant hos eſſe religioſos. Hoc tam ſæpè Sinæ Chriſtiani inculcarunt, proteſtantes ſe in die Judicii contrà crudelem, imprudentemque eorum zelum inſurrecturos, qui propter tam levem cauſam, tamque nullam, innumeros Sinas ab amplectendo fide removerent, arcerentque á Baptiſmo. Id agnoverunt in conventu Cantonienſi 22. Chriſti Confeſſores, apertéque declararunt. Id jam inde ab initio ſenſerat P. Matthæus Riccius, dum tam clarè exponeret, quantùm his ritibus Sinæ

Litterati ab ipſo Imperatore ad infimum quemque adhærerent. Id hactenùs experti ſunt miſſionarii omnes.

Supponit II. Eccleſiam, ſanctam Sedem, ipſos, quos ad Infideles mittit, Evangelii Miniſtros, præcepto teneri non ſolúm annunciandi Gentibus Evangelii, ſed ita annunciandi, ut, quantùm eſt ex ſe, nullum propagandæ fidei obicem immeritò ponant.

Marc.16. *Euntes in mundum univerſum prædicate Evangelium omni creaturæ.* Hoc Chriſti præceptum non ligavit ſolos Apoſtolos, ſed Apoſtolorum quoque ſucceſſores, inprimiſque ſucceſſores Petri, quibus Univerſæ Eccleſiæ cura commiſſa eſt; quique proptereà jam inde ab initio fundatæ à Chriſto ſuper Petram Eccleſiæ ſolliciti ſemper fuerunt, non modò ad revocandas in ovile oves aberrantes, ſed etiam ad aperiendam Gentibus ovilis januam, miſſis quocumque, & in omnem terram, & in fines orbis terræ divinæ Legis præconibus, qui fidei ac ſalutis Evangelium annunciarent.

Rom.10. *Fides enim ex auditu, auditus autem per verbum Chriſti. Quomodò ergo credent ei, quem non audierunt? Quomodò autem audient ſine prædicante? Quomodò verò prædicabunt, niſi mittantur?*

Itaque gravis peccati contrà manifeſtum illud Chriſti præceptum reos illos eſſe neceſſe eſt, non modò qui, cum teneantur hoc præcepto, obſervare illud negligunt, abjectâ prædicandi Gentibus Evangelii omni curâ, ſed etiam quià Sancta Sede ad hoc

miſſi

miſſi ex vanis ſcrupulis & malè fundatis erroribus propagationi ſanctæ Legis magnos interjiciunt obices.

Prætereà Lex charitatis erga Deum & proximum eos graviſſimè ligat, qui in China, vel in aliis hujuſmodi regionibus degunt, Evangelii Miniſtros, ad procurandam Infidelium, apud quos vivunt, quantum in ipſis eſt, ſalutem, cujus fundamentum eſt fides. Unde in conſcientia graviſſimè tenentur removere obſtacula, illorum infirmitati condeſcendere, in hoc imitari Apoſtolos, ſanctos Patres, ſummos Pontifices, neceſſaria ſolùm ab illis exigere, non perfecta, quæ modò portare non poſſunt.

Supponit III. Ut abundè ſuprà probatum, nullum eſſe in ſententia de ritibus politicis tam ſolidè fundata periculum Idololatriæ, ſive ſuperſtitionis, ne materialis quidem reſpectu Chriſtianorum, qui tanquàm regulam ſequuntur Alexandri VII. Decretum.

His poſitis, manifeſtè patet eos, qui contrà ſentiunt, clauduntque januam fidei Sinis innumeris ex vano ſuperſtitionis atque Idololatriæ metu, ſubire evidens periculum violandæ Legis charitatis tam erga Deum, quàm erga proximum in re graviſſima, ubi de irreparabili ſalutis æternæ tot hominum jacturâ agitur; nec non tranſgrediendi ipſius Chriſti præceptum de Evangelio omni creaturæ prædicando.

An

An verò excuſari poſſint de Legibus iſtis violatis, qui ſic agunt per ignorantiam invincibilem, ſive per aliquam probabilitatem, erit Summi omnium in terra Judicis ac Patris, poſt omnia benè ponderata, judicare ac definire; cum tam levis ſit iſtiuſmodi oppoſita probabilitas, tam facilè vinci poſſit hæc ignorantia.

Et verò qui tantiſper attenderit ad fundamenta iſtius de ritibus politicis ſententiæ, juxtà mentem Sinarum Litteratorum, mirabitur fidem inveniſſe jactatas per totam Europam fabulas de Chriſtianorum apud Sinas Idololatria. Sunt autem hujuſmodi fundamenta duodecim, quæ nunc indicare ſufficiat, legeſque deinceps in Apologia fusè explicata.

Dicunt enim 1. qui ſtant pro ritibus Alexandri Decreto permiſſis, quæſtionem illam fuiſſe diu ac frequenter in China examinatam in ſeptuaginta & amplius habitis inter Jeſuitas ea de re conſultationibus, ante annos quinquaginta; ideoque non temerè jam ex hoc capite definitam.

2. Examinatam ab iis qui diu vixèrant in China, nempè 20. 30. 40. 50. annos.

3. Examinatores illos in Litteris Sinenſibus fuiſſe apprimè verſatos, ut ex libris conſtat quamplurimis, quos idiomate Sinico eleganter ſcripſerunt & ſolidè.

4. Doctos aliundè in Philoſophia & Theologia.

5. Viros magnæ pietatis, Chriſti Con-

feſſores, & aliquos donis extraordinariis inſignes.

6. Non paucos eſſe iſtiuſmodi homines, unum aut alterum, qui re examinatâ ſententiam illam amplexi ſint, ſed multos omninò, ac plures quàm octoginta.

7. Illos non fuiſſe ſolùm è Societate viros, ſed ex aliis quoque ſacris Ordinibus, maximéque Sancti Dominici, nonnulloſque Epiſcopos, & in dignitate conſtitutos.

8, Inprimis viginti duos Chriſti Confeſſores, pro Chriſto exules, relegatos Cantonem, ſæpéque in exilio pro rebus Sinicis, & præſenti negotio ſimul congregatos.

9. Doctos Sinenſes tam Chriſtianos, quàm Infideles ea de re ſæpiùs interrogatos, juxtà ſententiam Societatis reſpondiſſe.

10. Haberi adhuc præ manibus libros Sinenſium his de ritibus tractantes, & probantes, nihil illos in ſua inſtitutione niſi politicum ac civile habuiſſe.

11. Levem admodùm multas ob cauſas & quidem graves autoritatem eſſe illorum, qui pro oppoſita opinione citantur à Reverendiſſimo Dño Maigrot, & Domino Charmot.

12. Denique Sacram Congregationem, & Apoſtolicam Sedem benè informatam autoritate ſuâ confirmaſſe ea, quæ potuiſſent in dubium ſuper ea quæſtione revocari.

Sanè quòd pòſt tam frequens, tamque diuturnum examen à tot & tantis viris

vario-

variorum Ordinum, & Nationum, maximêque Sinenſibus definitum ſit, non coli in China Confucium Philoſophum ut Idolum, non coli ut Idola Progenitores mortuos; nihil in illis agnoſci ſuprà hominem, ſuprà naturam, ideoque nec veris ſacrificiis coli, nec in veris altaribus; ſed ritus, quibus coluntur, eſſe merè civiles ac politicos, ac proindè debere omninò hos permitti Neophytis, ne gratis & ſine cauſa ſufficienti janua ſalutis & fidei claudatur innumeris planè hominibus; quòd, inquam, id ita definitum ſit, quæro num hoc videri debeat eſſe in Europa moraliter certum veritatis argumentum?

Hæc habui, Vir Nobiliſſime, quæ tibi breviter exponerem, ut optaſti, de negotio Sinenſi: plura leges in Apologia, ubi prodierit: de Jeſuitis interim perges, ni fallor, ut anteà, benè ſentire: de eorum Adverſariis, ut voles.

Quòd enim Jeſuitas Sinenſes traduxerint, ut fautores Idololatriæ, ob permiſſos ritus erga Confucium Progenitoreſque juxtà Alexandri VII. Decretum, jam abundè noſti, ni fallor, factum id ab eis immeritò; cum ſit chimerica, cum nulla ſit hujuſmodi Idololatria. Quantùm autem iidem è Societate in China Miſſionarii veram ſemper Bonziorùm Idololatriam abhorruerint, cum teſtetur ipſe Dominus Charmot, certò conſtare debet inter omnes. Et verò cum objectum ei fuiſſet, neminem ex ſectâ

Idolo-

Idololatrarum, omnes Sinenſis Imperii Provincias pridem inficiente, ad Chriſtianam fidem eſſe Jeſuitarum ope adductum, quin Idola ſua juſſus ſit ab eis conculcare, frangere, comburere, id ultrò fatetur; *& hoc ſenſu*, inquit, *verum eſt quod jam in le ab initio Societatis Miſſionarii juſſerunt à Neophytis Idola conculcari, frangi, comburi; & quòd ipſimet ſæpiſſimè ea conculcarunt, fregerunt, combuſſerunt.* Hiſt. cult. Sin. Pag. 182.

Reverendiſſimus ipſe Dñs Maigrot ſcribens ad Innocentium Papam, dilertè affirmat *ſine ingenti calumnia dici non poſſe, ullos eſſe in China Miſſionarios, qui in craſſam turpemque Idololatriam impingant, aut alios impingere permittant.* Unde ſub finem Mandati, quo Alexandri VII. Decretum reformavit, palàm declarat, *ſe non intendere eos culpare, qui aliter anteà cenſuerunt, aliamve praxim ſecuti ſunt ab ea, quam in poſterum ſequendam eſſe ſtatuit. Mirum enim*, inquit, *videri non debet, ſi in rebus hujuſmodi Miſſionarii omnes unius ejuſdemque ſententiæ non fuerint, & eam unuſquiſque praxim amplexus ſit, quæ ſibi in Domino magis veritati conſona videbatur.* Hiſt. cult. Sin. pag. 402. Ibidem pag. 338.

Hinc inferes 1. Vir Nobiliſſime, Miſſionarios Jeſuitas jam inde ab initio bellum apertum etiam in China veræ indixiſſe Idololatriæ, Idola conculcando, frangendo, comburendo: fatentibus hoc ipſorum Adverſariis; pro hac deſtruenda paratos ſemper fuiſſe profundere vitam millies; hanc nimirùm & credunt, & docent omni

jure prohibitam, naturali, poſitivo, divino, humano, canonico, civili.

Inferes 2. Qui Jeſuitas impugnant, continuò laborare, forte laborare velle in æquivoco; quaſi tam certò conſtaret ritus aliquos, v. g. Confucianos, eſſe idololatricos, quàm certò conſtat ritus idololatricos eſſe omni jure prohibitos. Hoc enim ſecundum naturali lumine tam clarè notum eſt, ut non poſſit innocenter ignorari. Primum autem tam parùm conſtat, ut hoc planè falſum eſſe judicent Sinenſes magno numero Miſſionarii, non è Societate ſolùm, ſed & ex aliis ſacris Ordinibus quam plurimi, & ita judicent non temerè, ed poſt impenſos in diſcenda lingua Sinica 30. 40. 50. annos, poſt longum & accuratum examen, poſt conſultos non modò Sinas tam Chriſtianos quàm Paganos, ſed etiam libros illorum claſſicos, poſtque adhibitam in quærenda veritate eam diligentiam, quá vix major excogitari poteſt. Conveniunt itaque Jeſuitæ cum ſuis Adverſariis abhorrendos, execrandos, fugiendos eſſe ritus idololatricos, tanquàm omni jure prohibitos; ſed negant, atque pernegant Confucium in China coli ut Deum, Progenitores ut Numina: negant agnoſci in illis veram Sanctitatem, aut alias dotes ſuprà naturam illis à Deo conceſſas, ac proindè negant quoque ac pernegant, ritus erga Confucium & Progenitores adhiberi juridicè, ac communiter in

China

China ſolitos, eſſe idololatricos.

Inferes 3. Vir Nobiliſſime, hoc præclarè dictum à Domino Maigrot, *non eſſe culpandos* Sinenſes Miſſionarios, *qui aliter de ritibus illis, ac ille, ſenſerunt, aliamve propterea praxim ſecuti ſunt ab ea, quam in poſterum ſequendam eſſe ſtatuit*: nempè quia, ut ait, *eam illi praxim atque ſententiam amplexi ſunt, quæ ſibi in Domino magis conſona veritati videbatur*. Quin etiam addit, *hoc mirum videri non debere, ſi in rebus hujuſmodi Miſſionarii omnes unius ejuſdemque ſententiæ non fuerint*. Cenſuit igitur Dominus Maigrot res illas eſſe obſcuras: nam videri mirum deberet, ſi in rebus claris & manifeſtis Miſſionarii omnes idem non ſentirent. Hiſt. cult. Sin. pag. 338.

Inferes 4. Non modo non eſſe culpandos Sinenſes è Societate Miſſionarios, ſed maximè ex illo capite commendandos: Quid enim fieri poterat prudentius, quam in rebus obſcuris id ſentire & ſequi, quod poſt longum & accuratum examen viſum eſt magis conſonum veritati?

Hinc cenſebant, etſi ipſa per ſe veritas certò non patêret, non eſſe inquietandos Sinas propter ritus ac ceremonas, quas eſſe ſolùm civiles tam multa efficiebant, in hoc Sacræ Congregationis exemplum ſecuti. Legebant enim in Decreto 1645. ab Apoſtolica Sede approbato, ad quæſitum tertium Patris de Moralez Dominicani, eſſe à Sacra Congregatione reſponſum, *inquietari Sinas non debere, ſi quid in mutuò ſu-*

ſuprà ſortem, non quidem ratione mutui præciſè, accipiant, ſed ratione periculi probabiliter imminentis. At certum eſt non eſſe pluſquam probabile, poſſe in mutuo aliquid accipi ſuprà ſortem, ratione talis periculi: id enimvero multi Theologi illicitum putant: etſi ergo probabiliter ſolum conſtaret ritus Sinenſium, de quibus agitur, eſſe tantum politicos, non eſſent tamen juxtà Sacram Congregationem Sinæ propterea inquietandi, quantò minus ſi probabilius id conſtaret, ſi magis conſonum eſſet veritati: maximè cum in noſtro caſu ſolum agatur de quæſtione facti, nempè an ex inſtitutione, & mente Sinarum utique hac de re benè inſtructorum, ritus illi ſint tantùm civiles ac politici, & ſit è contrario quæſtio juris de uſura; an uſurarium fuerit non modo ex intentione operantis, ſed ex *ipſa* rei naturâ, ſi quis ſuprà ſortem aliquid acceperit in mutuo, ratione periculi probabiliter imminentis.

Reſpondit tamen Sacra Congregatio non eſſe inquietandos Sinas Chriſtianos, cum id præſtant de quo diſputatur; an ex natura ſua ſit malum? modo ſaltem probabiliter conſtet non eſſe malum. Quantò minus ſunt inquietandi, cum adhibent ritus ex natura ſua indifferentes, & de quibus ſolum quæritur, an ex prava Infidelium intentione vitientur? cum tam multa præſertim hinc probent non vitiari; & omninò conſtet aliundè, nunquam adhiberi à

Chri-

Chriſtianis, niſi ut civiles & politicos.

Quid ſi probabile ſolùm non fuerit, ſed certum, Confucium non coli in China ut Deum, nec Progenitores ut Numina: nihil in illis ſuprà hominem, nihil ſuprà naturam agnoſci, ut in quæſtione prælimi-nari viſum eſt? Quid ſi quoque certum ſit, prohibitione rituum, magnum opponi obicem Sinarum converſioni?

Quid ſi iſta Jeſuitarum Sinenſium ſententia non modò ſit evidenter oppoſitâ opinione, probabilior tam ab intrinſeco quàm ab extrinſeco, ut hoc fusè probat P. Dominicus Sarpetri, Dominicanus: ſed ſit etiam tutior, & fortaſſis unicè tuta?

Quid ſi Adverſariorum opinio magno periculo, eos exponat graviter peccandi contrà Legem divinam, naturalem & poſitivam? Fallor, ni ſentias cum Jeſuitis Sinenſibus, ni judices inhærendum eorum praxi; ni commendes Alexandri Papæ prudentiam, atque æquitatem ipſius Decreti.

Inferes 5. non modò non eſſe culpandos Sinenſes Miſſionarios, qui ita ſentiunt, ſed nec Chriſtianos Sinas, qui edocti à pueris Confucium non coli in China ut Deum, nec Progenitores ut Numina, pergunt adhibere ritus patrios, diligenter obſervando quidquid Alexandri VII. Decretum præſcribit. Unde juſtam habent cauſam conquerendi, quòd in Epiſtola ad Papam Reverendiſſimus affirmet, *dubitari merito poſſe, an qui ſunt in China Chriſtiani,*

ferè

ferè omnes non ſint Idololatræ? Sanè ſi ita eſt, alterutrum neceſſe eſt confiteri, vel Sinas Chriſtianos eſſe ferè omnes Jeſuitarum Neophytos, vel ſi multos habent quoque Neophytos alii Miſſionarii, quoad praxim eadem illos ſentire cum Jeſuitis, & eadem permittere. Sed quàm ſæpè contradictoria loquantur in hac cauſa Jeſuitarum Adverſarii, qui leget Apologiam, mirabitur, & vix credet.

Noſti ergo, ni fallor, Vir Nobiliſſime, quanta ſit gravitas hujus cauſæ; quid in ea propugnanda intendant Jeſuitæ; quâ conditione pugnent ex utraque parte contendentes; quàm certò conſtet Confucium non coli in China ut Deum, non coli Majores ut Numina; imò neque ut ſanctos coli, neque ut habentes poteſtatem humanâ majorem: ſed illum, ut Imperii Magiſtrum ob doctrinam; hos, ut Progenitores ob vitam ab illis acceptam; ac proindè ritus, quibus pro more patriæ hi coluntur, neque idololatricos eſſe, neque ſuperſtitioſos quoad ſubſtantiam; ac proindè adhiberi merito poſſe, quos Decreto ſuo permiſit, poſt accuratam hujus rei inquiſitionem, Alexander Papa VII. ſublatis, ut ait, ſuperſtitioſis, qui decurſu temporis potuerunt accedere, aut factâ proteſtatione, cum Gentiles his ritibus ſuperſtitioſos admiſcent. Imò ſponte dabis, nullum in ceremoniis illis adhibendis jam apparere reſpectu Chriſtianorum nec proximum; nec remo-

remotum periculum ſive Idololatriæ, ſive ſuperſtitionis, ne materialis quidem; cumque aliundè ſatis conſtet prohiberi non poſſe dictos ritus in China, quin claudatur innumeris Sinis Evangelii janua, & ideò qui illos prohibent, exponere ſe periculo graviter peccandi contrà Deum & proximum, cum ſine cauſa ſufficienti videantur illos prohibere: facile, ut ſpero, concedes ſententiam Jeſuitarum de ritibus Sinenſibus non modò longè probabiliorem eſſe, longè magis conſonam veritati, longè veriorem, ſed ſimul eſſe quoque tutiorem, & fortaſſis unicè tutam. Hoc ſufficit: Vive, & Vale.

V. A. H. L. C.

99959421

Z
1079.4